

tidskrifter finns i anslutning till OAs samlingsrum på Österbottens museum.

På Valsörarnas biologiska station bedrivs häckfågelräkning vartannat år, sträckfågelräkning, ringmärkning samt övrig vetenskaplig verksamhet, såsom spindelkartering och det nya projektet, KvarkenBats, som undersöker migrerande fladdermöss i Kvarkenområdet.

Grunden till OAs samlingar lades och förkovrades av medlemmarna redan från starten. Insamlandet tog fart 1933 i samband med att utrymmesfrågan löstes och man fick Bodén-Stenbäckssamling. Den första lokalen fanns på Rådhusgatan 17, där Rewell Center nu finns, och föreningen och museet verkade där i ca 30 år. Efter det fanns samlingarna i tillfälliga utställningsutrymmen i Stadshuset tills man flyttade in i Sundénska husets andra våning på Hovrättsplanaden 9, dvs. Kyrkoapoteket, vilket var föreningens och museets adress i över 30 år, från 1967 till 2000.

På grund av utrymmesbrist tillsatte OA i slutet av 1980-talet en arbetsgrupp, som skulle utveckla tanken på ett nytt museum. Avsikten var att grunda ett nytt naturvetenskapligt museum med tilltalande moderna basutställningar där naturen i regionen presenteras, ett akvarium med Kvarakens egna fiskarter och tillräckliga utrymmen för stora vandringsutställningar. Många alternativ undersöktes men de måste överges av ekonomiska skäl. I detta skede kom också Forststyrelsen med i bilden. De höll på att bilda ett nätverk av naturcentrum runt om i Finland och inget var ännu placerat i västra Finland. Det föll sig därför naturligt att man skulle samarbeta kring ett nytt museum/naturcentrum i stället för att bygga varsitt. Vasa stad fick genom egendomsbyte med staten landshövdingshuset i sin ägo och nu kunde merparten av källarutrymmena, där Österbottens museums personal haft sina arbetsrum, tömmas och personalen flyttade in i landshövdingshuset. Planeringen av den nya naturvetenskapliga utställningen påbörjades 1998 och den 1 augusti 1999 stängdes Ostrobothnia Australis' museum. Olika arbetsgrupper bildades med experter från Österbottens museum, Ostrobothnia Australis, Forststyrelsen, Vasa stad, Miljöcentralen och Kvarkenrådet samt flera entreprenörer som t.ex. Muova. Slutresultat blev Terranova–Kvarkens naturcentrum, som öppnades 17 maj år 2002. År 2003 övergick Ostrobothnia Australis' samlingar officiellt i Österbottens museums ägo men namnet på OAs samlingar kvarstår. Sedan början an 2000-talet har föreningen också haft sin hemvist i egna utrymmen på Österbottens museum.

Året runt med Ostrobothnia Australis 2013

GUN DAHLVIK

Året 2013 var OAs 89:e verksamhetsår. Styrelsen bestod av ordförande Karl Hamberg, viceordförande Ditte Smeds-Weijola, sekreterare Gun Dahlvik, styrelsemedlemmarna Anette Bäck, Victoria Hallbäck, Anja Sjöholm och Tuija Warén samt suppleanterna Anders Edman och Sonja Österholm-Granqvist. Ralf Wistbacka har varit ornitologisk sekreterare och Niclas Fritzén chef för Valsörarnas biologiska station.

OA hade 194 medlemmar år 2013. Till dem sändes två medlemsbrev med aktuell information under året. OA har också en egen informationskanal, Oaves, genom vilken föreningsinfo och naturobservationer når medlemmarna per epost. OA har en egen hemsida på adressen www.oa.fi och numera finns OA också på Facebook och kan sökas på »Ostrobothnia Australis». Ostrobothnia Australis var medlem i Nordenskiöldsamfundet, Societas pro Fauna et Flora Fennica, BirdLife Finland och i Sveriges Ornitologiska Förening.

Till Ostrobothnia Australis herbariesamlingar VOA hör ca 46 000 växtark. Av dem är 43 769 växtark katalogiserade. Uppgifter om de katalogiserade växtarken ingår i Helsingfors universitets databas Kastikka. Det hittills äldsta växtarket i samlingarna Det hittills äldsta växtarket i samlingarna visar en stjärnbräcka, *Saxifraga stellaris*, från år 1830 (se foto på annat ställe). Där finns också en knoppbräcka, *Saxifraga cernua*, insamlad av L.L. Laestadius. Ett urval herbarieark från VOA kommer att presenteras digitalt i Österbottens museums naturvetenskapliga basutställning Terranova. Både växt- och insektsamlingarna, som fortfarande bär OAs namn, har utökats under året.

GUN DAHLVIK

FD Bror Petterssons boksamling, som OA fick som donation i början av 1990-talet, omfattar ca 12 000 band och finns deponerad i ändamålsenliga utrymmen i Vetenskapsbiblioteket Tritonia. De katalogiserade titlarnas antal är nu 8 613 st och de är sökbara i Vasa vetenskapsbiblioteks databas TRIA, som även ingår i den nationella databasen LINDA, för vetenskapliga bibliotek.

De katalogiserade böckerna kan sökas i databasen TRIA enligt följande sökväg:

- 1) Välj https://tria.linneanet.fi/vwebv/searchBasic?sk=sv_FI
- 2) Ange sökord: P+ en YKL klass (t.ex. P92 för Finlands historia och P57 för botanik).
- 3) Välj sökmetod: Signumsökning.
- 4) Välj Sök

Att endast söka på bokstaven P (sökord) och signumsökning ger över 10000 träffar, varav de flesta träffarna i början hör till Pettersons boksamling.

Månadsmötena med vetenskapliga föredrag är en central del av OAs medlemsverksamhet, förutom exkursioner och annan uteaktivitet. OA har också bedrivit vetenskaplig verksamhet genom Ornitologiska sektionen och Valsörarnas biologiska station. Medlemmarna har i samband med månadsmötena haft möjlighet att låna tidskrifter ur OAs vetenskapliga handbibliotek. OA har en fladdermusdetektor (Pettersson D100), som medlemmarna kan låna mot rapportering av fladdermusförekomster inom verksamhetsområdet. Detektorn används även under föreningens fladdermusexkursioner.

Föredragsverksamheten inleddes i februari av docent Patrik Byholm, som kom till årsmötet och berättade om »Insikter från satellitpejling av bivråkar». I mars guidades vi av museipedagog Nina Överholm i den interaktiva tillfälliga utställningen på Österbottens museum, »Klimatgreppet – en solskenshistoria», där besökaren bl.a. kunde rädda jorden genom energilabyrinten, framställa förnybar energi och se en tankeväckande film om klimatförändringarna.

OA har under flera år ordnat en gemensam uggleexkursion i samarbete med andra österbottniska fågel- och naturföreningar. Målet har varit att alla deltagare rör sig i ugglemarkerna ungefär samtidigt och kan jämföra sina resultat. I mars deltog, förutom OA, också Jakobstadsnejdens Natur, Oravaisnejdens Naturvetarklubb, Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys, Malaxnejdens Naturförening och Sydbottens Natur och Miljö. OA deltog med två grupper ledda av Aleksis Hahn och Tuija Warén.

Vid vårens sista månadmöte höll ornitologiska sektionens sekreterare, biolog Ralf Wistbacka, föredrag om »Flygekorren – mytomspunnen skogsinvånare» och den aktiva ornitologiska våren fortsatte med holkspikningstalko hos Karl Hamberg i Malax i slutet av april.

OAs ornitologer deltog i BirdLife Finlands nationella och lekfulla tävling, Tornens Kamp, första lördagen i maj. Gruppen, som fanns vid Nojärv träsk under ledning av Ditte Smeds-Weijola, fick också påhälsning av Vasabladet. Den traditionella dagsexkursion till Valsörarna genomfördes i år i samarbete med Botnia-Atlantica-projektet Världsarv i samverkan 63°N – världsarvsambassadörer, med bl.a. Tuija Warén som ledare.

Under sommarmånaderna har verksamheten på Valsörarnas biologiska station koncentrerat sig på fladdermusforskning. Stationschefen har lett OAs fladdermusprojekt KvarkenBats, vilket undersöker de migrerande fladdermössens flyttningsrutter i Kvarken. Resultaten är av betydelse för synen på fladdermössens vandringsrutter i Finland. Dessutom har en del spindelfaunamaterial undersökts och betydligt ökat antalet spindelarter som hittats på Valsörarna! Valsörarnas spindelchecklista finns på annan plats i denna tidskrift. Också ringmärkning med stationens ringar samt flyttfågelräkning har bedrivits på Valsörarna.

Sedan sjöbevakningsstationen på Valsörarna stängdes har OA sponsorerat transporter till Valsörarnas biologiska station för ringmärkare, fågelobservatörer och servicepersonal. Tack vare renoveringsarbetena och talkoinsatserna som utfördes under åren 2011–2012 kan besökarna nu ta del av en uppfräschad station och bastu.

Ornitologiska sektionen har fortsatt att sköta den år 1986 startade uppföljningen av tornfalksbeståndet från södra Korsholm till norra Närpes. Skogsduvor undersöktes i holkområdet i Laihela. Området i Korsholm besöktes enbart sporadiskt. Flygekorreundersökningen i Vasa och södra Korsholm har fortsatt. Målsättningen är att samla in populationsbiologisk kunskap med hjälp av örönmärkta individer. Holkområdena underhölls och nya holkar placerades ut samt gamla reparerades. Undersökningen av silltrutens ungpåproduktion på Hällgrund i Torsö skärgård i Nykarleby gjordes för åttonde året. Häckningar och förekomsten följdes upp och silltrutens ungpåproduktion i relation till närvaro eller frånvaro av gråtrutpredator bestämdes. År 2013 förekom mink inte i området.

Under OAs gammelskogs-
exkursion till Vörå bekantade
vi oss med allt från aspens
epifytlavar och -mossor
till sällsynta svampar och
parasiterade spindlar.
Foto: Magdalena Lindroos

I månadsskiftet juli-augusti ordnade OA ett skogsrestaureringsläger på Mickelsörarna i samarbete med Jakobstadsnejdens Natur, Oravaisnejdens Naturvetarklubb och Forststyrelsen med Ralf Wistbacka som koordinator. Bl.a. byggdes bon för fiskgjuse.

I övrigt kan också noteras att OA under året sände in fem besvär till Lantbruksnäringsnämnden gällande Finlands viltcentrals tillstånd att skjuta fåglar (havstrut, gråtrut, kråka och skata) under häckningstid. I ett av fallen gav besvärsnämnden OA rätt. OA har också gett utlåtande om Österbottens förbunds etappplansplan II, som behandlar förnyelsebara energiformer och deras placering i Österbotten.

På sensommaren förlades OAs fladdermusexkursion till Oravais och genomfördes i kombination med Oravaisnejdens Naturvetarklubbs gåssafari i slutet av augusti. Exkursionen leddes av biolog Niclas Fritzen, som också ledde höstexkursionen i ett gammelskogsområde i Vörå en månad senare.

I takt med höstens ankomst återupptogs mötesverksamheten. Det första mötet hölls undantagsvis i Björköby i oktober. Niclas Fritzen berättade om resultaten från OAs fladdermusprojekt under rubriken »Migrerande fladdermöss i Kvarken». På höstmötet i november hade OA besök av bildkonstnär Robert Back, som med sina bilder lyfte fram »Vår spännande vardag – naturdokumentation ut bildkonstnärens synvinkel».

Året avslutades med julfesten i december. Den traditionsenliga frågesporten var i år sammanställd av fjolårsvinnaren Gun Jakobsson. Årets vinnare var avgående ordförande Karl Hamberg, vars belöning blev att förbereda en ny frågesport för de glada julfestfirarna 2014.

Verksamheten vid Valsörarnas fågelstation 2013

JAN HÄGG

Översättning: Anette Bäck

Sammanfattning

Valsörarnas biologiska station fungerar som officiell fågelstation. År 2013 var fågelstationens 48:e bemanningsår och verksamheten var liksom föregående år måttlig. Under vårsäsongen bemannades stationen under drygt tre veckor i maj. Under sommarmånaderna förekom ingen egentlig bemanning frånsett ett par dagar. Under sommaren fortsatte projektet med ringmärkning av tobisgrissla och tordmule samt färgmärkning av kråkor på samma sätt som föregående år. Höstsäsongens verksamhet omfattade drygt en månad och inriktades på ringmärkning av pärluggla och uppföljning av flyttande fåglar.

Under året bemannades stationen 61 dygn, vilket är något mindre än föregående år. Mest aktiva var Ari Lähteenpää (20 dygn), Christer Hangelin (19 dygn) och Jürgen Lehmann (12 dygn). Allt som allt hade ett tjugotal personer varit verksamma under årets lopp. Som stationschef fungerade Niclas Fritzen, båtskjutsarna till Valsörarna sköttes liksom tidigare år av Ulf Rönnblad.

Våren

I likhet med de senaste åren inleddes stationens verksamhet först i början av maj (8.5). Observationer av tidigt anländande fåglar samt flyttande fjällvråkar är därmed bristfällig. Under maj månad var stationen bemannad under en enhetlig period på drygt tre veckor (8–30.5). Detta sammanföll väl med tiden för de arktiska sjöfåglarnas flytt, vilket också kan ses i mängden observationer. Jämfört med tidigare år noterades avsevärt mera lomfåglar, totalt ca 9 500 in-